

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antiquae Lectionis Tomus ...

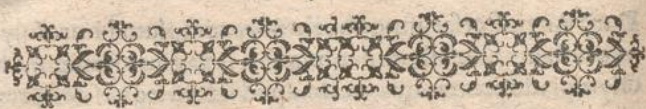
In Qvo Plvra Qvam XX. Antiqua monumenta, nunquam edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1602

Incipit Liber Chronicæ Tertivs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64160](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64160)

COLLECTIO
HISTORICA CHRO-
NOGRAPHICA

ex

IDAPIO.
COLLECTORE

Quodam Gallo Carolo, Magno compar.

* Hic titulus
est in vno
manuscri-
pto: in alte-
ro m. f. non
est distin-
ctio, sed ca-
pita conti-
nuantur.

a. al. prouincia
Gallia ciuita-
tis. corrigo ex
Zosimo lib. 4.
natus Caucæ
Galleciæ ciui-
tate.

Scio ab Mar-
cellino in Chr.
patriam eius
vocari Itali-
am.

* INCIPIT LIBER CHRONICÆ
TERTIVS.

CAPVT I.

ROMANORVM XXXVII. THEODOSIVS
post Gratianum regnat annis XV II. Theodo-
sius natione Hispanus a prouinciæ Galileæ ci-
uitatis. A Gratiano Augustus appellatur. Inter Roma-
nos & Gothos multa certamina conferuntur. --- Theo-
dosius II. anno regni sui Augustus appellatur. III. regni
Theodosij anno Achanarius rex Gothorum Constanti-
nopoli XV. die à quo à Theodosio fuerat receptus inte-
rijt. I v. regni Theodosij anno in fœda Romanis pace se-
tradunt. Martinus in Gallijs Turonicæ Episcopus, &
vitæ meritis & patris virtutum miraculis virtutum in-
signis

in signis habetur. Theodosius quinto regni sui anno AR-
CADIVM filium suum Augustum appellans, conforrem
regni sui fecit esse. In VI. regni Theodosij anno HONO-
RIVS filius nascitur. VII. an: regni Theodosij Graotin-
gorum gens à Theodosio superatur. XI. anno Theodo-
sius regni sui Romam cum filio Honorio ingressus est, le-
gesq; Romanorum integra emendatione edidit. XIV. re-
gni sui anno Valētinianus iunior, apud Viennam c scelere
Comitis Arbogastis occiditur. XV II. anno Theodosius
Metropoli Mediolano defunctus est anno regni sui XV II.
à Romanis in Ecclesia sancti Laurentij sepultus est.

b. al. Grantin-
gorum.

c. al. sterc forte
austeritate vt
aliqui legunt.

ROMANORVM XXXIIX. Arcadius & Hono-
rius filij Theodosij defuncto patre regnauerunt
annis XXX. Anno octauo regni eorum Theodo-
sius Arcadij filius nascitur. Anno vndecimo regni Ar-
cadij Martinus Episcopus Spiritu sancto plenus & vir A-
postolicus transit ad Dominum carne deposita. Cuius vi-
tam & mirabilia quæ fecit, Seuerus, vir summus, discipu-
lus ipsius, qui & Chronica, alia quàm hæc sunt, ab initio
Generis aperitissime scripsit.

Caput 2.

a. al. pernicio-
sissime.

Anno XV. regni Arcadij & Honorij Alani, VVandali &
Sveui Hispanias ingressi sunt tertio Idus Octobris Ho-
norio & Theodosio Arcadij filijs consulibus Alaricus rex
Gothorum Romam ingressus. Cum intra extraq; vrbe
cædes agerentur, omnibus indultum est, qui ad Sancto-
rum limina confugerant. Placidia Theodosij filia, Ho-
norij Imp: soror à Gothis in vrbe capta est. Alaricus mo-
ritur; cui b Aetulfus succedit in regno.

b al. Aistulfus.

Anno xvi. imperij Honorij debacchantibus per Hispa-
nias barbaris, pestilentia malo in vrbe; opes conditas &
Mmm, substan-

substantiam tyrannicus exactor diripit, & fames dira grafsatur, vt humanæ carnes ab humano genere præ fame fuerint deuorata; matres quoq; necatis, vel coctis natu- rum suorum sint pasta corporibus peste occisorum. Gladio, fame, pestilentia bestiarum infestatione interimuntur homines. His quatuor plagis ferri, famis pestilentia, & infestationis bestiarum ubiq; in toto orbe sauientibus, prædictio à Domino per Prophetas suos annunciante implentur. e Anno XVI. Honorij regni Galliciam VVandali occupant, & Sveui in extremitate succedunt. Alani Lusitaniam & Carthaginensem prouincias, VVandali cognomento Silingi Boeticas sortiuntur. Constantinus post triennium inuasit tyrannidem & ab Honorij duce Constantio Narbonæ occiditur. e Iouianus & Sebastianus tyranni ab Honorij duce Narbonæ interfecti.

Anno XX. imperij Honorij Aistulfus apud f Narbonam Placidiam duxit vxorem: in quo prophetiæ Daniclis putatur impleta, vt ait, filiam regis Austri sociandam regi Aquilonis, nullo tamen ex ea semine subsistente.

Anno XXI. imperij Honorij Acaulfus à Patricio Constantio compellitur, vt relicta Narbona, Hispanias peteret. A quodam Gotho b Barcinola iugulatur: cui successit VVallia in regno. Cum Patricio Constantio pax mox facta, Alanis & VVandalis cognomento Silingis, in Lusitania & Boetica sedentibus aduersatur. Constantius Placidiam duxit vxorem. Fredibaldum, regem gentis VVandalorum, sine vilo certamine ingeniose captum, ad Imperatorem Honorium destinat.

Anno XXVII. Honorij regni VVandali per Boeticam à VVallia plurimi sunt extincti. Alani ad eò caesi à Gothis, fortiter i vallato Addachet rege ipsorum, pauci qui superfu- erunt, oblito regni nomine Gunderico regi VVandalorum, qui in Gallijs residebat, se patrocinio subiugauerunt.

c. al. anno 15.

d. al. Constā-
tio in Gallicia
occiditur. Vi-
de Sozom. 9.
cap. 17.

e. Ortelii. Si-
nonymiam
geograph in
Narbona.

f. Oros & alii
Iouianum vo-
cant.

g. Paul. Diac.
lib. 13. ponit
Forum Cor-
nelii.

h. Dan. 11.
b. Barcinone
ait Oros. 7. c.

i. cum cuius
chronologia
noster conue-
nit hic.

k. Vide Baron.
tom. 5. an 414.
l.

m. al. vallati ad
Dacher regem

runt. Gothi sedentes in Aquitania Tolosam sibi sedem eligunt. à mari inter Rhenum & fluvium Rodanum per Ligerim fluvium vsq; Oceanum possident. V Vallia regiorum defuncto Theudericus succedit in regnum.

iporum paves
qui superfuc
runt venerunt
oblito regni
nomine Gunde
rico &c.

Anno XXV imperij Honorij inter Gundericum VVandalorum & Hermenicum Ssveuorum regem bellum ortum est. Ssveui in Neruosis montibus à VVandalis obsessi. Valentinianus Còstantij & Placidie filius nascitur. VVandali Ssveuorum obsidione dimissa, relicta Gallicia ad Boeticam transierunt. Honorius apud Rauennam Constantium consortem regni facit. Constantius Imperator Rauennæ moritur in suo tertio consulatus anno.

k An: xxviii. imperij Honorij Castinus magister militum magna manu in auxilijs Gothorum bellum Bœticæ VVandalis infert: quos cum ad inopiã obsidionis arctaret & tradere se pararent, inconsulto, publico certamine confligens, auxiliatorum fraude deceptus, Terragonas victus fugit.

k al. anno 29.

Trigesimo Honorius imperij an: / Rauennæ moritur.

i Paul. Diacon
ait Romæ
mortuum.

Romanorum XXXIX. THEODOSIUS Arcadij filius post obitum Honorij patruclis monarchiam tenens imperat annis tribus & decem annis. Theodosius Valentinianum amitam suam Placidiam filium Constantinopoli Cæsaem facit; quem contra Ioannem Tyrannum mittit: à ducibus suis in Rauennæ occiditur. Felix Patricius coronatur.

VALENTINIANVS Cæsar Romæ Augustus appellatur anno Xviii. Theodosij. Gundericus rex VVandalorum capta Hispali cum insidias Ecclesiarum intenderet, mox Dei iudicio correptus interijt.

m. de Ioanne
Rauennæ oc
ciso Soerat. 7.
cap. 23.

VI Gaisericus frater succedit in regno: An. vno regnavit. Gaisericus rex VVandalorum cunctaque eorum familia Mauritania in Affricam transijt, interfecto Ermengario rege Ssveuorum, iniuriam sancte Eulalie in eodem ac si nolens vlciscitur. Confederunt VVandali in Boetica an: LIV.

Caput 3.

Mmm 2 # Se.

NB.

n numerife-
quentes sunt
corrupti. ego
ex fide m. f. do.
tu corrigi.

Septimo 7 ann. imperij Theodosij Aëtius, Dux vtriusq;
militiæ. Sueui in itam cum Gallis pacem libera sibi occa-
sione conturbant.

Anno 11x. regni Theodosij Aëtius, Dux vtriusq; mili-
tiæ, Patricius appellatur.

Anno x. regni Theodosij Burgundiones qui rebellabant
Romanis, à Duce Aëtio sunt perdomiti.

Anno xii. regni Theodosij ab Aëtio Duce & magistro
militum, Burgundionum cæsa sunt viginti millia, Gotho-
rum qui eis auxiliauerunt octo millia.

o al. Richildā.

Anno xiv. regni Theodosij Svveui cum parte plebis cui
aduersabantur, paci iura confirmant. Emericus Rex
Svveuorum morbo oppressus o Richilā filium suum substi-
tuit in regno, Boetiæ fluuio Gothi prostrauerunt, auri
argentiq; opibus occupatis. Carthago magna fraude de-
cepta. Bellum Gothicum sub Theodorico rege apud
Tolosam Littorius Dux Romanus p cum auxilijs Huno-
rum manū magna irruens, cæsis parte plurima suis, ipse
vulneratus, à Gothis post dies paucos capitur & occidi-
tur. Geisericus Rex Svveuorum multas in sacerdotibus
fecit strages. Richila Rex Svveuorum qui Geiserico suc-
cesserat, Emeritam ingreditur.

p Vide Baron.
tom. 5. an. 439.
16.

q al. vitiose:
in inpletum Ce-
saris iussu,

Anno xxiv. regni Theodosij Solis facta defectio. Richi-
la Rex Svveuorum Emeritæ gentilis moritur: cui mox fili-
us suus Richarius succedit in regno. Agilulphum Gothum
nobilem q Hispali Cæsarius Comes iugulat. Richarius
rex accepta in coniugium Theodora Gothorum regis filia
Gvvasconias deprædatur.

Anno xxvii. regni Theodosius moritur Constantino-
poli anno ætatis suæ xlix.

Post

Post quem XL. MARTIANVS à militibus & ab exercitu, instante etiam Pulcheria sorore Theodosij, regina, efficitur & ipse sublimatur in regno, eaque Valentinianus in r conjugium assumpsit. Valentinianus & mater Placidia moriuntur Romæ. In Gallia terræ motu factò, tertia feria post Solis occalum ab Aquilone plaga è cælo ruens quasi ignis & sanguis efficitur.

Caput 4.

r corrig. confortium, imperii scilicet.

Gens Hunorum n pace rupta in Gallias irruit, quos cum Aëtius Patricius venientes comperisset, sanctum Anianum Aurelianensem Episcopum ad Theodorum regem Gothorum in legationem dirigit, petens auxiliare contra Hunos subsidium: & si superaret, mediam partem Galliæ Gothis daret. Cùm à Theodoro rege huius petitioni annuente auxilium fuisset promissum, Aëtius legatos mittens ad Attilā regem Hunorum, obuiā petens auxilium contra Gothos, qui Gallias putabantur inuadere: si prævalerent Huni contra Gothos, medietatem Galliæ ab Aëtio perciperent. Attila Rex cum Hunis festinans & parcens ciuitatibus Germaniæ & Galliæ, contra Gothos super Ligerim fluuium, non procul ab Aurelianis configit certamine. Cæsa sunt Gothorum ducenta millia. Theodorus rex hoc occubuit prælio. Cæsa sunt Hunorum centum quinquaginta millia. Ciuitas Aurelianis orationibus Beatissimi Aniani liberata est. Huni repedantes Trecaſſis in Mauriacensi confederunt Campania. Thorſimodus filius Theodori, qui ei successit in regnum, collecto Gothorum exercitu, patrem vlcisci desiderans, cum Attila & Hunis Mauriaco configit certamine, ibiq; tres dies vtræq; phalanges inuicem præliantes: & innumerable multitudo gentis occubuit. Aëtius cum esset strenuissimis consilijs, per noctem ad Attilam veniens, dixit ad

Caput 5.

Mmm 3 cum,

cum, optabilem duxeram, vt tua virtute regionem hanc
 à perfidis Gothis potuiffem eripere; sed nullatenus fieri
 potest: cum vsque nunc cum minimis pugnatori-
 bus præliis, hac nocte Theodericus germanus Thorfi-
 modi cum nimia multitudine & fortissimis Gothoru
 pugnatoribus aduenit: hæc non sustines. atq; vtinam eua-
 dere possis. Tunc Attila dedit Aëtio decem milia soldo-
 rum, vt per suum ingenium Pannoniam repedaret. Ipsaq;
 nocte Aëtius ad Thorfimodum pertexit, dicenq; ei cau-
 sam consimilem: quod apud viles Hunorum pugnatores
 vsq; nunc pugnaerit; nam maxima multitudo & fortissimi
 pugnatores à Pannonijs ipsa nocte ad Attilam venerat, &
 audissent fratrem suum Theodericum maures, Gothorum
 occupasse, regnumq; velle arripere: nisi festinus ad resi-
 dendum pergeret, periculum adeo grande haberet. Acce-
 ptis idemq; Aëtius à Thorfimodo x. milibus, vt suo inge-
 nio à persecutione Hunorum liberati Gothi ad sedes pro-
 prias remearent. Protinus abierunt. Aëtius vero cum suis
 etiam Francos secum habens, post tergum duxerat Huno-
 rum quousq; Toringia à longe profectus est; præcepitq;
 suis, vt vnusquisq; nocte vbi manebat, decem spatium focos
 facerent, vt immensam multitudinem simularēt. Quie-
 uit hoc prælium Aëtij consilio Gallia ab aduersarijs libe-
 ratur. Postea cum à Thorfimodo regi & Gothis hæc fa-
 ctio perlata fuisset, requirente promissionem Aëtij implē-
 dam; & ille renueret, per pacis iura orbiculum aureum gē-
 mis ornatum, pensans libras quingentas, ab Aëtio com-
 positionis causa transmittitur Thorfimodo: & hæc iurgia
 quieuerunt: quæ species deuotissimè vsq; in hodiernum
 diem Gothorum thesaurus pro ornatu veneratur & re-
 netur.

f. a. Toringia.

r. a. Gothis.

Anno

Anno tertio Principis Martiani Huni in Icaliam ir- ual. secundo.
ruunt, eamque deprædantur aliquantis ciuitatibus direp-
tis, diuinitus partim fame, partim morbo, partim plagis
cœlestibus finiuntur, iussu Martiani ab Aëtio duce cæ-
duntur, in sedes suas coacti reuertuntur: & mox Atila mo-
ritur. Thorisimodus Rex Gothorum à Theudorico & Fri-
derico fratribus interficitur. Cui Theudoricus succes-
sit in regno.

Tertio regni anno Principis Martiani regina moritur
Pulcheria. Aëtius Dux & patritius fraudulenter Valen-
tiniani Imperatoris manu propria occiditur.

Septimo regni anno Princeps Martianus per duos bar-
baros familiares Valentiniani occiditur. Post quem mox
Maximianus ex consulibus, xli. Romæ Augustus ap-
pellatur. Qui cum Imperator factus relictam Valentinia-
ni sibi duxit uxorem. Maximianus quarto regni sui y mē-
se vrbe Romæ tumultu militari occiditur.

xlij Maioria-
num vocant.
y corrige: an-
si de Maioria-
no intelligas.
scio à quibusdā
hic ponit
Maximum ty-
rannum qui
post duos mē-
ses peremptus
de quo forte
noster.

In ipso anno Auitus Gallus ab exercitu Gallicano, pri-
mo Tolosæ, dehinc apud Arelatum Augustus appellatus
Romam pergit.

Romanorum xli. Marcianus quarto iam regni
sui ann. obtenta monarchia per Auitum Gallum,
qui à Romanis euocatus & susceptus fuerat im-
perator. Legati à Marciano pro unanimitate mittuntur
imperij Gaisericus sollicitatus relictam Valentiniani & ma-
lam famam dispergit, priusquam Auitus Augustus fieret
Romā ingreditur, ditatusq; opibus Romanorū Carthagi-
nem redit, relictam Valentiniani & filias duas & Aëtij fi-
lium Gaudentium secum ducens. Syveui Carthaginens.
regio.

Caput 6.

zm. s. animic-
tate.
aal. malum sag-
me.

regiones quas Romanis reddiderant, deprædantur. Martianus & Auitus concordēs principatu Romano vtuntur imperio. Svveui Targonensem prouinciam vastât. Theudoricus rex post irritam fidem imperij in Svveuos legatos mittit vt se à prouincijs, quas inuaserant, remouerent. Consilio & consensu Auiti Imperatoris Theudoricus rex contra Svveuos mouit exercitum & in Targonensem Campaniam super *b* Vrbeam fluuium cum Richario rege Svveuorum confliigit certamine, plurimisq; Svveuis extinctis, ipso rege *c* placito in Gallicias fugaciter fecit adgredi; ipsoq; in itinere Theudoricus cum Gothis qui in Hispania considebant captiuitate vastauit, & multas diripit ciuitates; sanctasq; basilicas effringunt; Richarius ad locū vbi *d* Portegale appellatur profugus redit, à Theudorico captus ducitur & in custodiam redigitur. Svveui obliuio regno se tradunt Theudorico, ibique regnum eorum destructum est. Auitus Imperator legatū ad Theudoricum cū sacris muneribus mittit, nuncians in Corsica cæsa multitudine VVandalorum, Auitū de Italia ad Gallias *e* relatem secessisse. Orientalium naues Hispalenses veniētes per Martianū exercitum cæsum nunciāt. Occiso Richario rex Theudoricus de Gallicia ad Lusitaniam venit. Svveui denuò regem Maldra sibi consecrant. Theudoricus Emeritam deprædari molitur. Auitus III. anno quàm à Gothis & Gallis factus fuerat Imperator, caret imperio, Gothorum promissis destitutus & auxilio, caret & vita. VII. anno imperij sui moritur.

b. al. Vrbeam.

c. al. rege placatu, locus corruptus est.

d. al. Portugale.

Caput 7.

ROMANORVM XLII. MAIORIANVS in Italia, & Constātinopoli Leo Augusti appellantur. Theudoricus aduersis sibi nuncijs territus mox post dies Paschæ de Emerita egreditur Gallias repetens, partem

tem ex ea quam habebat multitudinem variz nationis, cum ducibus suis ad campos Galliciz dirigit: qui dolis & periurijs instructi. ad Svveuos, qui remanserant, iussam sibi expeditionem ingrediuntur pace fucata solita arte perfidiaz. Nec mora: illis cedit multitudo Romanorum: sanctæ effringuntur Ecclesiæ, omnis ornatus & vsus auferitur, Episcopi, Clerici captiuntur, domus dantur incendijs. Agilultus dum regnum Svveuorum sperat, Portugali moritur. Svveui in solitam perfidiam versi, regionem e Galliz adhærentem fluuio Durio circa littora remanentes deprædantur. Gothicus exercitus duce suo Cyrola à Theudorico rege in Hispanias missus succedit ad Boetica. Theudoricus duce suo Semnerico exercitus sui aliquantam partem ad Boeticam dirigit. Cyrola reuocatur ad Gallias. Svveui Lusitaniam cum Maldare rege & alij cum Richmundo g Gallias deprædantur. b Alxeroli ad Boeticam pertendentes. Maldras germanum suum nomine fratris interfecit, & Portugali castrum inuadit. Legati à Maioriano Augusto & Theudorico, pace inter se inita, ad Svveuos & Vandalos diriguntur.

Anno Iv. regni Maioriani Maldras rex iugulatur mense Maio. Maiorianus imperator Hispanias ingreditur, ad Carthaginensem prouinciam pertendens: naues ad tra-seundum aduersus Vandalos præparare iuber, quas VVandali subripiunt. Maiorianus Imperator sua ordinatione frustrata ad Italiam repedauit. Gothicus exercitus à Sunnarico & Nepotiano Comitibus vertitur. Svveuos deprædantur. A Theudorico legati ad Svveuos veniunt & recurrunt, à Theudorico legati ad gentes, pace postulata & obtenta reuertuntur.

Anno V. Maioriani regnum Gaisericus rex à Maioriano Imperat: per legatos postulans. Maioriano de Gallijs ad Romam redeunte Romano imperio vel res necessari-

Nnn

as or-

e. al. Galliciz.

f. al. Sumerico

g. al. Gallicias
h. al. A Erol.
v. al. in Vo-
rulos.

i forte Seueri fraude Vide Marcellin & Casiodor. cap. 8.

k. alii vocant Attrabenum.

l. al. Marconiana.

m. al. Renufundum.

n. al. supradicta expeditione Romanorum.

Locus corruptus. o conuenti

as ordinante, Richimeris Syveuorum consilio, i Sultus fraude interficitur.

Romanorum XLIII. SEVERVS à Senatu Romæ Augustus appellatur anno imperio Leonis quinto k Attrabenus Galliarum Comes & ciuis inuidus Ægidio insignis inimicus ---- Gothorum fœderatur. Narbona traditur Theodorico. Mense Iulio in Gallicia coruscatione villæ exusta, & greges ouium concremati, carnes concisæ, pluuia de cælo mixta cadunt: duo adolescentes carne inuicem solidati adherentes sunt mortui. In Armenia prouincia Fridericus frater Theodorici regis insurgens cum his, cum quibus fuerat, superatus tunc occiditur. Luna XV. tunc conuersa est in sanguineam speciem. Luna V. Sol ab hora tertia vsq; ad horam nonam obscuratus est. Vandalis per Marcellinum in Sicilia cæsi effugantur. Ægidius Comes veneno perijt.

Romanorum XLIV. regnat ANTHEMIVS. Romæ Augustus appellatur. Anno octauo Leonis imperij expeditione ab Africa aduersus Vandalos ordinatur. Per Theodoricum Salla legatus mittitur (ad) m Remundum Regem Syveuorum; qui reuersus eum à fratre suo Theodorico nunciat esse interfectum. Gothi qui ad Vandalos missi fuerant n supradictæ expeditionis rumore perterriti reuertuntur. Conembra ciuitas in pace decepta domibus destructis cum aliqua parte murorum, habitatores capti atq; dispersi, & regio desolatur & ciuitas.

Anno 11. Anthemij in medio Tolosæ ciuitatis sanguis erupit de terra & tota die fluxit, significans Gothorum dominationem sublatam, Francorum adueniente regno. Exercitus Leonis aduersus Vandalos cum tribus ducibus descendit. Richimeris gener Anthemij Imperatoris & patricius factus adfatim degradatum ad priuatam vitam filio eius occiso, Aduersus Romanorum imperium o conuentiq;

uentiq; sunt Vvandaliconsolentis Gothi eodem tempore legati defrauiunt, partem etiam Lusitaniae depradantibus Richimundo cum Syveuis ad Imperatorem transeunte. Durissimus extra solitum hoc eodem anno imber hyemae & aestatis, autumniq; fructuum mutatione diffunditur.

quarant
Wandali con-
solentes Go-
thos eodem
tempore ho-
stes li gaue
defrauiunt.

Temporibus Imperatoris Honorij regnum Gothorum post captam Romam bifaria diuisione partitur; & qui in Italia consederunt, ditioni imperij se tradunt: reliqui Aquitania prouincia, ciuitate Tolosa eligentes sedem, Regem eligunt Araulsum; postea, vt supra gesta confirmant, a Gothis regnatum est; in his vero qui in Italia confidentes, Romano pertinebant imperio, Theodoricus natione Macedo permissu Leonis Imp. principatum assumpsit, sicut huius lib. gesta testatur. Nam ille alius Theudoricus Theodori regis filius natione Gothus fuit. Natiuitas Theodoricus regis ex genere Macedonum ita fuit, qui in Italia Gothis & Roman. regnauit. Idacius patritius & vxor eius Eugenia cum sine liberis essent, & habuerunt in ministerio creditorium sibi puerum nomine Theodorum & puellam nomine Liliam: quos cum comperissent diligentes se, coniugium pmiserunt copulare; erantq; ambo natione Macedones, vnde parui captiui erant adducti, Eugenia iussit puellam cum ad viri coitum accesseris, quodcumq; eadem nocte sopore somnij visaueris, mihi in craftino narrare non sileas; quia creditur veritate subsistere, q; nubentes prima nocte visauerint, Qui cum coniugati eadem nocte fuissent, vidit puella somnium, q; natus illi fuisset arbor exiliens de umbilico ventris tam excelsa, q; nubes penetraret. Narrauitq; viro somnium, iussionem domine sue & visionem quam viderat: dixitq; ad eam vir suus, cum steteris in conspectu domine tue eo q; sine liberis est, sic dices ad eam, Visavi hac nocte equum & equam, ambos pulcherrimos cunctorum & comam nimiam pulchritudine habentes: sequebatur eos tertio equo paruulorum consimilis & ambulabat in domo dominorum meorum

Capit. 9.

Eadem Aime-
in lib. 1. de
gest. Franc.
Capit. 10.

Nana 2

Quod

Quod cum dixeris, inuenies gratiam in conspectu eius. Surgensq; Lilia, omnia sicut vir præceperat, protinus nūciauit dominæ suæ. Eugenia cum audisset viro narrat: putauerunt liberum esse futurum repleti gaudio Theodorū & Liliam liberos esse iusserunt, & per tabularum scripturam firmantes etiam rebus plurimis ditauerunt. Conceptum Lilia peperit filium nomine Theodericum; qui diligenter nutritus est: Idacio & Eugeniæ presentatur cum puero quem secum esse iusserunt, tanto eum amplectētes amore, vt ipsum sibi adoptarent in filium. Crescensq; puer decorus valde cubitū super aliorum staturā effectus est, prudēs & fortis valde. Defuncto Idacio & Eugenia præcepto Imperatoris Leonis Theodericus iussus est militare, duodecimq; an. militiā agens tantę fortitudinis & ingenij prælia gessit, primum vt ab omnibus senatoribus pallatij vehementer diligeretur. ^p Post triennium sagaci inuidiæ morbo aduersus eum dolore fremebant, inuestigantes, quali iussu Imperatoris interiret. Ptolomæus quidam ex senatoribus huius consilij tacitus contrarius vehementer, cum Theoderico amicitias iniens, vsq; diem obitus custodiuit. Gothi postquam Romam vastauerunt, & terram Italiæ possederunt, seditioni Imperatoris Leonis spontanei tradiderunt. . . . ab Odoagro rege & Erolis & reliquis vicinis gentibus assidue vastarentur, per legatos Leonem Imperatorem postulauerunt, vt Theodericum eis institueret patricium, vt per ipsum aduersariis resisterēt. Quod Leo Imperator clementer annuens, cum consensu senatus Theodericum Romam direxit: qui à Romanis seu Gothis patriciatus honore gloriose susceptus est, & cum Herolis plurima prælia gessit. Nam quadam die cum apud Odoacrum regem & Herolos Theodericus cum Gothis prælium concitasset, Theodericus fugiens cum suis Rauennam ingressus est: ibiq; mater sua Lilia obuiam veniēs incre-

p al. postremū,

increpans eum dixit, Non est vbi fugias, fili, nisi vt leuem vestimenta mea, vt ingrediaris vterum de quo natus es. Quod ille audiens nimium confusus, cum suis quos poterat reperire, plus mori volens quam viuere, obuiam Odoacro & Herolis exiuit. Qui cū eis imparatis & dispersis obuiasset, tandem cum paucis eos superat: resumptis viribus Gothi se colligentes persequuntur Odoacrum: quem cum vxore & liberis vinctum interfecit; gētemq; & regnū Herolorum deleuit. Quod cum perlatum Leoni Imperatori fuisset, & senatus sapius suaderet, vt Theudericum deleret, precepit eum ad se venire: Theudericus collectis secum utilissimis pugnatoribus Gothorum, armatusq; vt quingentis erat vtrinque duodecim millibus tantum euectu nauali quasi obediens in occursum Leonis Imperatoris Constantinopolim venit. Amicus eius Ptolomæus nullo ingenio scire poterat, qualiter eidem res, quæ agebantur, narraret, nisi tantum in consilia prudentissime & subtili ordine, qui Theoderico erant contrarij destruebat. Decretum Imperatoris Leonis & senatus erat, vt cum in palatium ingrederetur, à cunctis membratim & separatus à suis interficeretur. Consilio Ptolomæi amici sui de hoc periculo liberatur, dicentis ad Imperatorem, Non est vtile gloriæ tuæ, vt homo ille sic fraudulenter interficiatur, ne dictum sit à suis qui cum eodem venerunt, quod non publice eum potuisset interficere, nisi ingeniose separatim à suis, Sediube eum vinctum tenere, & mittantur seniores senatores ad castra Gothorum foris ciuitatē, narrantes eis, qui cū Theoderico venerunt, offensionē Theoderici & iram gloriæ tuæ, eo q; dignus est morte; ipsi decernant, vtrum capite truncatur, an bestijs deuorandus tradatur. Cumq; placuisset consiliū Ptolomæi, transmissis quinque senatoribus, qui præerant cæteris, & Ptolomæus cum ipsis hæc verba Gothis nuncianda. Ibiq; Ptolomæus secretissi-

me mittens puerum, nuncios Gothis, vt cum ipse & reliqui senatores eis verba hæc narranda accederent, eos Gothi cingerent & ligarent, imperatori mandantes, nisi dominum nostrum Theodoricum viuum & saluum nobis redderet & sacramentis firmaret incolumes nos cum ipso remeare permittat, senatores hos interficimus, & aduersus ciuitatem hanc qua virtute possumus præliabimus. Quod cum cōsilio Ptolomæi fuisset impletū, Theodoricus vincus in palatio tenetur, & Ptolomæus cum socijs itemq; vincus sub eiusmodi ordine tenetur à Gothis. Vellet nollet Imperator Theodericum sanum Gothis reddidit. Insuper promittens eum cum suis incolumem patriæ remeare. Saluatus Theodericus consilio Ptolomæi, regressus Romam Auaris bellum intulit; plurimæ strages vtrinq; factæ: Huni Italiã inundantes Theodericū & Gothos superant, plurimas ciuitates Italiæ vastant. Tandem Theodericus resumptis viribus irruit super Auaros, quos victos Pannoniã in fugam dirigit: quos cum sequeretur finibus in Pannonië nõ est ausus ingredi; ibiq; tū castra locauit, cū quatuor pueris in equis sedentibus extra castra sibi quintus egressus est, vt præiuderet, ne forte Auari denuo aduersus ipsum insurgerent. Cū iã procul à castris esset, Auar, nomine Xerxes vtilissimus cunctorū singulis ad præuidendum Theodericū, cum casu ei obuissset & à Theoderico conspectus fuisset, missi à Theoderico tres viri bellatores, vt eum aut viuum caperent, aut interficeret. Quos Auar fugam fingens, singillatim interfecit. Denuo Theodericus alios tres viros ad ipsum capiendum direxit, qui iterum ab ipso interfecti sunt. Postea Theodericus singulare certamen cum Auare inuit; quẽ conto in brachium percussit: diutissime inuicem cum equis girantes, à Theoderico Auar superatus est. Quem vincitū Theodericus secum ducit ad castra: quem cū cognouisset fortissimum esse

esse in bello, verbis & blanditijs ei suadebat, vt suo sacramento fidem Theoderico promitteret, & eū postea multis muneribus Theodericus ditaret. Quod Auar Xerxes nomine vehementer reuens, fidem promittere noluit, nisi ad terram suam cupiens remeare. postea minis & diuersis afflictionibus à Theoderico coactus est: sed tamen eius imperiū denegans, fidem penitus promittere noluit. Cumq; vehemēter reuertet, permisit eum Theodericus ad patriam remeare. Natans cum equo p̄ fluium Istrum, ait, Liberatus sum ab dominatione tua: libero me arbitrio esse cognosco: nihil super me est tua potestas: reuertar ad te, erōq; tibi fidelissimus ceteris. Quem Theodericus multis opibus ditans, cunctis dilectissimū habuit: & cū plura praelia cum Vandalis & Syueis ceterisq; gentib⁹ habebat, eū semper proximū & fortissimum praeliantē suæ custodiē in agminibus cognoscebat, ideoq; à Theoderico vehementer dilectus est. Cūq; utilitas Theoderici & praelia quæ gesserat, perlata ad aulā Imperatoris fuissent, Leo Imp. iussit eum denuo venire, consilio senatus, vt tractatū perficerent, que n̄ de ipso inierāt. Iuramento senatores constringit, vt huius consilij nullus proditor esset: & si quis agnitus esset capite puniendus esset. Tunc Theodericus dirigens secreta puerū ad Ptolomæum, inquirens quæ suæ utilitati proficerent; aut veniret, aut forsitan oporteret reuere. Ptolomæus his verbis secretissime dixit ad puerū, Nihil penitus Theoderico remando, hodie dies festus est, iussione Augusti omnes senatores in aula imperij discumbent ad prandium, tu vero ad instar pueri mei mihi ad dorsum obediens, diligenter attende, quod ad senatū loquar fabulis, protinus reuertens nuncios ad eum qui te misit. Quod cum puer ille huius eadem die obediret, discumbentibus senatoribus ad prandium, dixit Ptolomæus, Letus dies huius prandij sit, iocundemus in fabulis.

Cum leffet eo fortissimus bestiarum, fuit electus à cunctis bestijs rex, venientesq; cuncti in eius occursum, cum esset iam hora prandij, venit ceruus. Cum adorasset leonem, apprehendit cornu eius, vt ei ceruus esset ad prandium: ille vehementer retrahens cornu amisit, cursuq; veloci fugit in eremum. Iussu Leonis inter has bestias missa est vulpes, vt eum veniendum subuerteret. Illa cū sit ingeniosa, artis suæ iuramentis non pauida sacramentis præuentum ceruum in conspectu Leonis adducit. Qui cum adorasset Leonem ab ipso Leone capitur, & membratim disrumpitur. Vulpes illa furtim ablatum cor eius comedit. Cor cerui ad manducandum inquirens leo & fremens vehementer: omnes bestię pauefactę tremebant, eo quod cerui cor inuenire non potuissent, dixerunt, Vulpes quæ eum adduxit, ipsa proximior cūctis fuit, quando disructus fuit, illa furata est cor eius. Apprehensa cū esset in pœna & quæreretur ab ea, vt redderet quod furauerat, dixit, Sine culpa pœnas patior. Ceruus ille non habuit cor: nam si cor habuisset, ego ei præulere non potuissẽ, nec hic vnquam venisset, primum amisso cornu vix tandem euasit; quo pacto cor habens hic reuerti potuerat. Puer ille diligenter audiens memoria retinens, Theodorico velociter narrauit consilium Ptolemæi: iterum Theodericus de periculis liberatur. Post hæc remanēs ditioni Inderij cum summa felicitate Xxv. annis cum Gothis regnauit. Fiunt omnes anni quibus Theodericus regnum tenuit in Italia, triginta duo. A finibus Pannoniæ vsque ad Rhodanum fluuium: à Tyrreno mari vsque alpes, Penninas & Isera fluuium. Vnum tantum modium plenum terræ annis singulis ærarijs publicis soluebat, vt diceretur, Theodericus rex modium plenum ærarijs per singulos annos reddet publicis, decretum

Aimoin. modium numerū explicat lib. 1. cap. 10.

tum imperij, vt amplius ei nullo tempore quæreretur. Ciuitates vniuersas quas regebat, miri operis restaurari & muniti solertissime fecit. Palatia quoque splendidissima Rauennæ vrbs, Veronæ & Papiæ cui Ticinum cognomen est fabricari iussit. Tantæ prosperitatis post regnum tenuit, pacem cum gentibus habens, vt mirum fuisset. Cuius filiam SIGISMYNDVS rex Burgundiorum habuit vxorem.

Quadã vice Clodoueus rex Francorũ & Alaricus rex Gothorum, qui sedẽ Tolosæ habebat, post multa prælia quæ inuicẽ gesserunt, intercedentibus legatis cum pacem inire cepissent huius conuenientia, vt Alaricus barbam tangeret Clodouei effectus patrinus, perpetuam adinuicem pacem seruarent & ad huius placida conuentionis nec Francus nec Gothus armatus penitus accederet. Stauentes diem ad locum designatum adinuicem; ibiq; legatus Clodouei Paternus nomine ad Alaricum accessit, inquitens vtrum eo habitu Gothi sine armis quo spoponderant, placitum custodirent; aut forte more solito, vt post probatum est, mendaces apparerent. Cum loqueretur Paternus cum Alarico rege, nuncios salutem Clodouei, & diligenter inquirens, quo ordine deberent coniungere, Gothi fraudulenter q; buxos pro baculis in manu ferentes. Apprehensum vnum ex his Paternus extrahit dicens, Mendacia tua placita sunt, rex, vt fraude coneris cum tuis Gothis dominum meum & Francos decipere. Accepto placito cum Alarico spondens Paternus pro Frãcis ad iudicium Theoderici regis Italicæ, huius rei terminus fieret. Ibi legatus Alarici regis & Paternus directus à Clodoueo ad conspectum properant

Cap. 10.

q. al. vxor,
Almoïn. vocat
ferreum ostii
obicem lib. 1.
cap. 10.

Oooo

Theo-

Theoderici. Exponens per ordinem Paternus causam Clodouei & Francis quod legatus Alarici denegare non potuit, nisi tantum petens, ut iudicium Theoderici finiretur. Cogitans in semetipso Theodericus huius causæ euentum & futuris temporibus quæ oportebat obliuioni non tradens, Zelum aduersus hos duos reges retinens, dicens, His legatis in crastinum, quod attentius huius rei pro pacis concordia ut iustitiæ ordo poposcerit, cum senioribus palatii pertractare potuero, fratribus meis cum integra dilectione & amore profuso mandare non sileo tractansque in arcano cordis quod iam olim celauerat, cupiens hos duos reges ab inuicem semper esse discordes, tale inter eos demum iudiciū terminauit, ut difficile Gothicis, quos Alaricus regebat huius culpa completetur; ut veniret legatarius Francorum sedes super equum, contum erectum tenens manu ad aulam palatii Alarici, & tandem Alaricus & Gothi super eos solidos iactarent, quousque legatum & equum & acumen conticum solidis cooperirent, Renūciantes legati Alarico protinus, quod Theodericus huius rei terminasset iudicium. Et cū esset difficile hæc Alarico & Gothicis supplere, volentes fraude Paternum legatum Francorum decipere, qui in solarium, misso per noctem quod suppositum erat, ruens fracto brachio vix tandem euasit. Ducensque eum Alaricus in castrum, suos ostendens thesauros, cum sacramento dicens; amplius solidos non habere, quam ad presens arcis plenis ostenderit. Vbi Paternus vnum solidum de pugno extrahens suo proiecit dicens, His solidis sit arrabo ad partem domini mei Clodouei regis & Francis. Reuertens ad Clodouicum narrans per singula. Clodoueus aduersus Alaricum arma commouet, quem in Campania Nodauenfi X. ab vrbe Pictaua milliario interfecit, &

maxi-

maximam partem exercitus Gothorū ibi gladio trucidauit, regnumq; eius à Ligeri flutio & Rhodano per mare Tyrrhenum & montes Pirenæos vsq; Oceanum mare abstulit, quod hodieq; ditione condigna permanet ad regnum Francorum.

THEODORICVS cum Papam Romæ Apostolicum *Caput 11.*
virum IOANNEM sine culpa morte damnasset, & Symmachum Patritium nullis causis existentibus itemque trucidari fecisset, ira percussus diuina, à germano suo Gaiferico interficitur. Fertur in dialogorum -----sancti *Greg. dial.*
Gregorij à quodam sacerdote visibiliter ab ipso Pontifice *lib. 4. cap. 30.*
& Patricio Theodoricus vincetus trahitur Siciliam in olam ignis.

ROCVS rex Vyandalorum cum Syveuis & Alanis *Caput. 12.*
egressus de sedibus Gallias appetens, consilio matris nequissimo vtens, dum ei dixisset, Si nouam rem volueris facere & nomen acquirere; quæ alij ædificauerunt, cuncta destrue, & populum quem superas, totum interfice: nam nec ædificium melius à prædecessoribus facere potes neq; plus magnam rem per quam nomen tuum eleues. Qui Renum Moguncix ponte ingeniose transiens, primum ipsamq; ciuitatem & populum vastauit: deinde cunctas ciuitates Germanix vallans, Mettis peruenit, ybi muro ciuitatis diuino nutu per noctem ruente, capta est ciuitas à Vandalis. Treuirici vero in harenam huius ciuitatis quam munierant, liberati sunt. Post hæc cunctas Gallias Crocus cum Vandalis, Syveuis, & Alanis peruagatus, alias obsidione deleuit, aliasq; ingeniose itrum pès vastauit. Nec ylla ciuitas, nec castellū ab eis in
Oooo z Galljs

Gallijs liberatum. Cumq; Arelatem obsiderent Chro-
 cus à Mario quodam milite captus & vinculis constrictus
 est. Qui ductus ad pœnam per vniuersas ciuitates, quas
 vastauerat, impiam vitam digna morte finiuit. Cui Tra-
 semundus successit in regno. Alamanni aduersus VVan-
 dalos arma commouent. Vterq; consentientes ad sin-
 gulare certamen præliandum duos miserunt. Sed ille qui
 à VVandalis missus est, ab eo qui ab Alamannis, superatus.
 Victusq; est Trasemundus & VVandali. Et secundum
 placitum Trasemundus cum VVandalis, Syueis, & Ala-
 nis, Gallijs, prætermisiss, Hispanias adpetiuit, ibiq; multos
 Christianorum pro fide Catholica interfecit. Post pau-
 cum temporis mare traducto in Mauritaniam, credo di-
 uino nutu fera ducente cum VVandalis transuadendo
 transiuit, vt fertur, mare, vbi septem millia passuum lati-
 tudinem esse scimus. Mortuo in Mauritania Trasemun-
 do r Hynericus mente crudelior VVandalis successit in
 regnum terram totâ occupans, nimias strages in Christi-
 anos exercuit, conciliante Cyrola Hæreticorum Episco-
 po, cuius persecutione plurimi de numero Christianorû
 martyrij palma sunt coronati. His dieb⁹ Eugenius & Vin-
 demialis Episcopi miras virtutes in Christi nomine ostē-
 debant, etiã mortuos suscitabant. Cyrola quendam
 hominem præuentum datis quinquaginta aureis, suasit
 vt se cæcum fingeret & clamaret coram Honorico rege,
 Cyrolæ virtutibus lumen se accipere, quo factò Cyrola
 cæcus efficitur. Postea oratione Eugenij lumen recepit.
 Instigante Cyrola ab inuidiæ morbo, Honorico iubente
 Eugenius capite truncatur. Longinus & Vindemialis di-
 ueris pœnis afflictî pro Christi nomine ad æternam mi-
 grabant beatitudinem. Honoricus merito exigente pro-
 prijs se morsibus laniauit, indignam vitam iusta morte
 finiuit.

Cui

r Isid. ait Tra-
 semundo suc-
 cessisse Hilderi-
 cum filium Hu-
 nerici ex filia
 Valentiniani
 Imp.

CVI Childericus successit in regno. Ipso defuncto *Caput 13.*
 Childemerus regnum suscepit, apud quem Be- *1 Gilimerem*
 lisarius fortissime dimicauit, In quo regnum VVā- *vocant alij.*
 dalorum finiuit.

Iustinianus prius quam temporibus Iustini Impe- *Caput 14.*
 ratoris regnum assumeret, cum esset Comes ca-
 strorum, & Belisarius Comes Stabularius, erant
 inuicem nimia dilectione complexi, iurantes sibi, quantū
 cuiusquā ex his causa proficeret, parem sibi semper fidem
 seruarent. Cum quadam die inter duas germanas de
 lupanari electas ex genere Amazonas sibi cōcubitū me-
 ridie sub quadam arbore in pomerio senior Antonia cum
 Iustiniano distribuisset, Iustiniano sopore depresso sol de-
 clinans caput eius incaluit. Veniens aquila diuino nutu
 eodem dormiente, calorem solis extensis alis obumbra-
 bat. Quod cum Antonia vigilanti fuisset repertum, spe-
 rans hoc signo Iustinianum imperium assumere, exper-
 gē factō à somno dixit ei, Si Imperator effectus fueris, erit
 digna ancilla tua tibi concubitu. Et ille subridens, repu-
 tans se difficile hoc esse honore dignum, dixit ad eam, Si
 Imperator effectus fuero, tu mihi eris Augusta. Commu-
 tatisq; ad inuicem annulis ait Iustinianus ad Belisarium,
 Scias inter me & Antoniam placuisse, Si ego efficior Im-
 perator, ipsa sit mihi Augusta. Annulis enim commuta-
 tis hoc foedus iniuimus. Dixitq; Antonina, Si soror mea
 tibi Augusta, ego Belisario matrona efficiar. Dixitque
 Belisarius diuino nutu, Si Antonia Augusta efficitur, tu
 stratus mei matrimonio sociaberis: itemque annulis
 commutatis abierunt. Nec multo post tempore Iusti-
 nus Imperator bellum in Persas mouit; qui cum Chalce-
 donem transisset, morbo periit. Consensu itaque sena-
 tus

tus & militum eleuatus est Iustinianus in regnum, oppref-
fo rege *Perfarum*, cum victū cum Iustinianus teneret in
cathedra quasi honorifice sedere iussit, perquirens ab eo
ciuitates & prouincias reip. restituendas, quo facto pa-
ctiois vinculum firmaret. Et ille respondebat, Non da-
bo, Iustinianus dicebat, Da eas. Ab hoc loco illo vbi hæc
acta sunt, ciuitas nomine *Darea* fundata est Iustiniani ius-
su & vsque in hodiernum diem hoc nomine nūcupatur.
Post receptas prouincias & ciuitates plurimas quæ à rege
Perfarum huiusmodi ordine Iustinianus suæ ditioni as-
sumpserat, omnibusque firmatis, permisit eum in *Perfia*
regnum recipere. Reuertens Iustinianus cum magno
triumpho *Constantinopoli* sedem tenuit imperij *Antonia*
sumptis secum quinque aureis duos dedit ostiarijs,
à quibus permilla est introire palatium, tres vero dedit
tenentibus velum, vt suam causam permitteretur sugge-
rere Imperatori, dicens ad Iustinianum, Clementis-
sime Imperator, iuuenis aliquis in hac ciuitate dedit
mihi annulum in sponsalem arram, & meum sibi acce-
pit, promittens & sacramento firmans, aliam se non
accepturum, sed me habiturum vxorem. Dilatatur
hæc causa. Et illa, Iube, inquit, pijsime Imperator,
vt fiat. Dixitque Iustinianus, Non licet hanc promif-
sionem, si facta est, mutare. Tunc porrigens annulum,
Dominus, inquit, cognoscat, cuius fuerit annulus
iste: & quis eum mihi dederit te latere non potuit.
Cumque cognoscens Iustinianus annulum quem dede-
rat, recordatus fuisset suæ promissionis, iuber eam in
cubiculo intromitti, vestibisque indui splendidissi-
mis, suoque stratu in nomine *Augustæ* lociauit. Quod
cum perlatum fuisset in populo factione senatus, vul-
gus

gus clamitat, Domine Imperator redde mulierem nostram. Quod Iustinianus audiens, diligenter inquires initium factionis huius, duos ob hoc verbum senatores interfecit. Omnes quicuerunt in posterum, nec ququam audebat exinde verbum proferre. Accepit & Belisarius Antoninam vxorem. Cum vnico amore Iustinianus diligeret Belisarium, & eum Patricium partibus Africae, quae à VVandalis fuerat occupata, instituisset, eumque multis opibus assidue ditaret, quærebant Senatores ob inuidiam, quo pacto eum perdere potuissent, dicentes Iustiniano, vnanimiter ingredienti, singularim ad eum, Si Belisarij consilij voluissimus succubere, iam olim ab Imperio fuisses degradatus. Ipse disponit vt tibi succedat in regno. Quod ille audiens, tacite aduersus Belisarium Zelum ducens, cū consilio senatus iubet eum ab Africa VVandalos expugnare. Ibi fortissimi viri & multæ legiones militum à VVandalis sæpe fuerunt trucidati. Belisarius habuit pueros proprios XII. milia quos proprijs stipendijs alebat, & viros fortes ad prælium & de patriciatu XIX. millia præliatores viros qui procedebant ad bellum. His auditis Belisarius cum arbitraretur impossibile, VVandalos superare se posse, graui mœre perterritus ad propria remeauit. Cumq; eū Antonina afflictum & mœrentem vidisset, & non posset cognoscere quæ hæc esset afflictio, sollicitè à pueris requisit, nec quisquam ei hanc rem indicare poterat, dum omnibus illis esset incognitum. Reuertens ad ipsum, dixit, Domine mi quare mœre deprimeris, & more solito veniens de imperio non lætaris? ne forte aliquid sit offendiculi. Indica mihi huius causæ euentum, forsitan ancilla tua dabit tibi consilium oportunum, vt reuertatur mœror

Belisarij vxorē
Antoninam
vocatam testis
Procopius.

1, Col. 7.

mæror in læticiam. Dixitq; Belisarius ad eam, Hæc causa consilia mulierum non poscit, nec quicquam est tecum in hanc rem utile. Illa vero cum esset Christiana narrat viro suo dicens, scriptum est: Saluabitur vir infidelis per mulierem fidelem. Indica mihi, quæ sit ista conditio. Credo de omnipotentis Dei virtute vt detur tibi consilium diuina inspiratione, vt possis dies malos euadere. Belisarius hæc audiens narrat vxori decretum Imperatoris esse, vt contra Vandalos iret ad bellum. Dixitq; Antonina ad eum, Voue te deinceps baptizandum, & Christum Dominum & Trinitatem inseparabilem crediturum fideliter: atque illius virtute & solatio Vandalos superabis, & eris ob hoc gloriosior quàm fuisses. Quod Belisario deuotissime se impleturum promittente, dixit ad eum Antonina, Duodecim millia puerorum quos proprios habemus, de illis adhibe tecum quatuor millia & XIX. patriciatu tui pugnatores; adhibe tecum XII. millia. ibis cum eis terreno exercitu, & ego de pueris octo millia & ex militibus sex millia: vado euectu nauali, & statuta die pariter vndiq; circundemus castra Vandalorum. Diuino protekti auxilio superabimus eos. Domine mi si visus fueris consilio ancillæ tuæ, prouidentia Dei optata perficies, qui nobiscum in domo sunt vt nō te cognoscant mærentem, quid corde retineas hilari vultu significā. Cum vero tu terrenum, & ego maris iter arripimus, signū daturi inuicem, noctis tempore focos tui in littore faciāt, & nos lucernas in nauibus erigemus causa significandi aduentus nostri. Nec oportet quenquam vrgere, sed pariter phalanges vtrinq; circundemus inimicorum. Cum fuisset consilium huius rei Antoninæ utile vterq; sic properant. Vvandali & Gildimer eorum princeps comperto exercitu terreno, nauale prælium post tergum peditus igno-

ignorantes, castra metantur super litore maris, liberis & mulieribus dimissis contra Belisarium procedunt ad bellum. Cum iam prope conflictum adessent certaminis, Antonina cum suis exiit in litora, omnesq; lieros & mulieres Vvandalorum deleuit, nec animal aliquod ex illis viuere permisit. Nuncius velocissime ad Gildimerem peruenit, vxores & liberos Vvandalorum fuisse deletos. Gildimer & Vvandalis destructa phalange prælij retrorsum cursu veloci pergunt ad castra. Tunc Belisarius & Antonina vndique circumdatos Vvandalos trucidant, & vsq; ad internecionem deleti sunt. Gildimer rex cum paucis duodecim tantum Vvandalis in quoddam castrum tutissimum fugit, nec tamen liberatus est, coarctatus angustijs Childimer petebat Belisarium tantummodo nõ ligatum Imperatori se præsentari. Belisarius promittens nec ferro, nec ligno, neq; corrigia, nec æris ligamine eum constringendum. Childimer credens à Belisario captus est, regali tamen ligamine, hoc est cathena argentea eum constringit, sociosq; suos interfecit: Illum tantum singulum Iustiniano præsentauit, quem Iustinianus in palatio habitare iussit suo. Sed à suis exputus aduersis opprobrijs opprimebatur grauitè, petensq; Imperatorem, Non possum, inquit, tanta opprobria sustinere: expuunt enim me & premunt habitatores palatij tui: melius est mihi mori quàm viuere. Si iubeas, qui me expuunt & opprimunt, duodecim ex his, & ego solus cum equo quem habui ante conspectum gloriæ tuæ armati accedemus ad prælium; & cognosces cuius ex nobis sit utilitas an ignauia. Quod Iustinianus annuit & pro spectaculo contra duodecim iuuenes huius prælij Gildimer cum equite iussit configere. Gildimer vero cum contra eos aggreditur, fugam fingens, hos duodecim singulatim

Pppp

solus

solus interfecit. Post hæc IUSTINIANI iussu Gildimer cunuchus fit, & in prouincias contra Persas vicinas Patricius ordinatur & multa prælia & victorias contra Persas egit. Senatus aduersus Belisarium denuò inuidiavrente, IUSTINIANO eum faciunt odiosum, quod ille victoria super VVANDALOS elatus imperium vellet arripere. De Patriciatus honore degradatur, cum non potuissent perficere, vt interficeretur, IUSTINIANVM ab honore imperijq; dignitate conâtes eiocere factione quadam die IUSTINIANVM hortantes, vt circum expectaret & consulatum populo daret; electum quandam nomine FLORIANVM volentes imperio sublimare. IUSTINIANVM itaque custodia singulum retinentes; eiusque corona ablata. IUSTINIANVS misit puerum ad Belisarium, vt eum adiuuaret. Et ille dicens, Sublimatus honoribus, quod habui & fueram, poteram adiuuare; modo nihil ei possum adiutorij præstare. Ordinans suis pueris circum apprehendere, vbi cathedra imperij FLORIANI parabatur. Ipse illis partibus adoraturum se FLORIANVM fingens; procedit, dicens pueris suis, Omnes inimicos meos per circuitum cathedræ Imperatoris video: quodcumq; me facientem videritis, & vos sitis facturi. Ille fingens se FLORIANVM adorare, gladio eum percussit, omnesque inimicos suos circumdantes pueri interfecerunt. Corona Imperij capta, ad IUSTINIANVM veniens dixit, Adulatores tui te ab honore imperij degradari sunt: ipsorum consilio vsus consecutus es humilitatem meam.

Ego vero reddam tibi bona pro malis, & non fidem tuam retractans, sed meam meminens promissionem, fidem.

demq; seruans illibatam Imposuit coronam capiti Iustiani eumque imperio restituit Belisarius, multa praelia cum Persis agens, eos gloriosissime vicit. Ab Vcelino quodam FRANCO in Italia superatus est tantæ victoriæ nominis gloriosus; ab Vcelino vi-

aus nomen vtrumq;
amisit.

Pppp 2 COL.